

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jacobi Alvarez de Paz Opera

De Vita Spirituali, Eivsque Perfectione - Libri quinque

Álvarez de Paz, Jacobo

Lvgdvni, 1611

Quòd Deus suauißimè perfectos à tribulationibus liberet. Cap. xxix.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77833](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77833)

Psal. 117. scipio Propheta testatur: Prouidebam Dominum in conspectu meo semper, quoniam à dextris est mihi, ne commoueat.] Numquid non & illius manum dexteram, & solam eam dexteram putas tenuisse, cuius totam in facultatem pariter, & in carnem, licere passus est, quicquid liberè visum est inimico: Verum tamen animam, inquit, eius serua.] Vinā mihi semper à dextris sis Iesu bone, utinā semper teneas manum dexteram meam. Scio enim, & certus sum, quoniam nulla nocebit aduersitas, si nulla dominetur iniquitas. Tondeatur interim, & tundatur sinistrum latus, pulserit iniuriis, vellicetur opprobriis: libens illud expono, dum à te custodiar, dummodo sis ipse protectio mea super manum dexteram meam:] Hæc huius perfecti sententia, hæc eius petitio est, non tamen solius, sed omnium perfectorum, qui sapientissima cognitione nobilitati, quod summis conatibus fugiendum est, fugiunt, & minora mala, nempe temporalia tolerant, ut in maiora, scilicet in mentis mala non incurrant.

At cognitio mali ad fugiendum malum non sufficit, quia sæpè malum cognoscimus, & quoniam illud aut vitale, aut delectabile apprehendimus, hæc falsa boni specie decepti non vitamus. Datur itaque perfectis à Domino robur, & fortitudo, qua, quid malum iudicant, prudenter vitant, & procul à seipsis amandant. Si enim illum Deus iuuat, ut inquit Ambrosius, quem videt tota virtute contendere, quomodo non iuuabit viros perfectos, ut malis abstineant, quos videt (se donante) omni conatu pro virtute contendere, & gratiæ sibi datæ cooperari?] Ipse quidem eos firmat, eos roborat, eos omne peccatum fugientes suscipit, & ut infantulos in gremio suæ protectionis abscondit, ne in peccatum offendant, & quod valde timent, illis eueniat. Impulsus, ait sanctus David, euersus sum, ut caderem, & Dominus suscepit me. Impellit me Diabolus, dum sub prætextu virtutis noxia suadet, & Dominus suscipit me, robur ad resistendum donans, quo diabolum fugo, & longè à meipso profugio. Scriptum est enim: Resistite diabolo, & fugiet à vobis.] Impellit me mundus, qui in maligno positus, dum honores & dignitates offert, suos amicos euerit; at Dominus suscipit me, cuius virtute protectus iniquam amicitiam dissoluo, ne in Dei inimicitiam incurram. Nam quicumque voluerit amicus esse sæculi huius, inimicus Dei constituitur.] Impellit me caro, dum malè dulcia, & amarè suaui proponit. At Dominus me non derelinquit, ut carnem proterens, & meipsum conculcans, præclarissimum victoris nomen obtineam. Nam melior est qui dominatur animo suo, expugnatore urbium.]

Ambrosius in 1. ad Cor. 7.

Psal. 117.

Iacob. 4.

Iacob. 4.

Prou. 26.

Psal. 90.

Si Dominus me roborat, ut hostes meos, ad peccata impellentes vincam, & ipsa peccata commissa deleat, & à committendis me liberem, dicam illi non solum doctor meus es tu; sed & susceptor meus es tu, & refugium meum, Deus meus. sperabo in eū.] Susceptor quidem meus, quoniam sollicitissimam mei curam gerit, & refugium meum, quoniam me protectione sua peccatis eripit, in quo se, & Deū, & creatorem ostendit. Solus enim Deus potens est figmentum liberi arbitrii sine eius læsione, à peccatis auellere, & creaturam de se in malum labentem à malo liberare. Triplici ergo ratione Dominus perfectos suos à peccatis auocat. Primò, docendo eos peccatorum scditatem, & eorum malitiam, ut ea se inquinati timeant; & summam bonitatem, ut erga illa charitatis feruorem amittere pertimescant. Secundò, roborando illos, ut animæ hostibus resistant, & nulla fallaci boni specie decepti iter virtutis deserant. Tertio, si aliquando ceciderint, eos statim repreh-

endo & castigando, ut cita reprehensio verecundiam & timorem ingerat, ac propterea castigatio ab iteratione peccatorum aueriat. Hæc beneficia sapientissimè accipiunt, hæc dona in se vident; quorum consideratione in amore & feruore quotidie crescunt, & ad maiorem Dei vniõnem aspirant, à quo solo se liberari comperiunt. Dicitque quisque eorū sibi ipsi illud Davidis; Conuertere anima mea in requiem tuam, quia Dominus benefecit tibi. Quia eripuit animam meam de morte, oculos meos à lacrymis, pedes meos à lapsu.] Ne inquam, anima mea auertaris à requie tua, qui Deus est, sed magis in illū intellectu & affectu conuertere, quia ipse est fons omnium bonorū, qui omnia bona quæ habes, reddidit tibi: Ipse est, qui animam meam eripuit à morte grauis peccati; quo pacto enim potest anima immortalis mori, nisi quia illa, quæ secundum naturam perseuerat, per peccatum à Deo vera vita se separat? Ipse etiam est, qui pedes affectuum meorum eripuit à multiplici leuium peccatorum lapsu. Quod si non ab omni profusus lapsu exempti sumus, quia infirmitas carnis id non sustinet, veniet tamen tempus immortalitatis, in quo ab omni lapsu liberabit. Tunc autem (ut ait Augustinus) eximet oculos nostros à lacrymis, quia tunc nullus erit lapsus ambulantium pedum, quando infirmæ carnis nullū erit lubricum.] Vitam magna puritate, & vitæ sanctitate viuamus, quia in præmium illius hunc felicissimum statum, à quo omnino peccatum abest, aliquando tandem possidebimus.

Psal. 114.

Aug. ibid.

Quod Deus suauissimè perfectos à tribulationibus liberat.

CAPVT XXIX.

NONNIHIL adhuc superest, quod de proposito simili solis, & prouidentia dicamus, in quo aliud perfectorum bonum, & aliud erga illos Dei beneficium elucet. Illud autem est, quod sicut sol corpora sibi subiecta, luce, & calore, malis maioribus & minoribus liberat; ita suauissima prouidentia Dei à sanctis, & dilectis suis, non tantum maiora mala, verum minora quoque depellit. Sol quidem, dum in rebus corruptioni obnoxius, vitæ, & salutis est causa, maiora mala mortis, & infirmitatis submouet, quæ consueverunt terrigenis afferre perniciem: & dum est calor, & claritatis origo, minora pellit mala frigoris, ac tenebrarum, quæ & corpus eneruant, & rerum pulcherrimarū aspectu, & admiratione nos priuant. Sic diuina prouidentia sole largior, & in nos omni re creata profusior, nequaquam sanctos suos solis maioribus malis, sed etiam minoribus liberat, ut ex ea vniuersa bona tam maiora quam minora percipiant. Maiora mala voco peccata, quæ Deo displicent, rationi rectæ contradicunt, & animæ, selectiori parti hominis nocent: minora verò mala appello tribulationes & molestias huius vitæ, quæ nec Deo, in nobis nostrum spirituale emolumentū quærenti iniuriam sunt, neque eas pati rationi rectæ est cōtrariū, & licet corpus affligant, nobis tamen patienter sustentibus minimè efficiunt. Liberat ergo Dominus viros perfectos à maioribus, & veris malis, quia eos (ut præfati sumus) diligentissimè à peccatis retrahit: liberat etiam à malis minoribus, qui ab illis suauissimè tribulationes & molestias auerit. Idque sanctus David manifestè declarat, cum viro iusto dicit: Non accedet ad te malum, & flagellum non appropinquabit tabernaculo tuo. Loquitur apertè cum viro

Psal. 90.

iusto,

Psal. 90.
Ierem. 2.
Psal. 48.
Ierem. 17.
Bern. ser. 11. in Ps. Qui habitabat.
Jacob. 1.
Psal. 43.
Mat. 6.
Zach. 13.
Chrysof. hom. 1. in Psal. 1. ad populum.
Luce. 16.

iuſto, & maximè cum viro perfectò: cum illo ſcili-
 cet, qui habitat in adiutorio Altiffimi, & in protec-
 tione Dei cœli commorabitur.] Hic verò perfectus
 eſt, qui nec de diuina bonitate diffidit, dicens
 illud Ieremias: Deſperauit nequaquam faciam (quod
 præcipit Deus) adamaui quippe alienos, & poſt eos
 ambulabo.] Nec in ſeipſo confidit, aut in virtute ſua,
 & in multitudi- ne diuitiarum ſuarum.] Nec in ho-
 minibus fiduciam ſuam collocat, cum ſcriptum ſit:
 Maledictus homo, qui confidit in homine, & ponit
 carnem brachium ſuum.] Sperat autem in adiutorio
 Altiffimi, quem aſſequi deſiderat, què offendere ti-
 met, cuius gratiæ nititur cooperari. Loquitur, inquã,
 Dauid cum perfectò viro qui inter ſe, & tabernacu-
 lum ſuum, nempe corpus ſuum, magnum diſcrimen
 conſtituit, & animam, aut ſeipſum, aut præcipuam
 ſui partem cogitat, corpus verò mentis domicilium
 exiſtimat. Quod Bernardus hac luculentiffima ora-
 tione conſtituat: Sanè conſidera non ad hominem
 qui ſecundum carnem viuit, ſed ad eum, qui in car-
 ne degeat, ſecundum ſpiritum ambulat, hæc fieri pro-
 miſſionem. Siquidem non eſt diſtinguere, inter il-
 lum, & tabernaculum illius, conſuſa in eo ſunt om-
 nia, tamquam in filio Babylonis. Denique huiusmo-
 di homo etiam caro eſt, neque in eo ſpiritus manet.
 Vbi autem non fuerit ſpiritus bonus, quando deerit
 malum? Porro ubi malum, flagellum quoque appropin-
 quet neceſſe eſt.] Huicigitur viro iuſto, atque per-
 fectò dicit: Non accedet ad te malum, & flagellum
 non appropinquabit tabernaculo tuo.] Id eſt malum
 peccati non nocebit tibi, à quo tamquam à facie co-
 lubri è veſtigio diffugies: & tribulationis flagellum
 tabernaculo corporis tui non appropiabit, à quo mi-
 rabili- ter liberaberis.
 Facit ergo Dominus, vt ſanctos & perfectos viros
 tribulationes non tangant, non quia non tribulantur,
 ſed quia tribulationibus non opprimuntur, nec mo-
 leſtibus huius exilij turbentur. Habent illi quidem tri-
 bulationes & preſſuras ſuas, quæ corpus feriunt, quæ
 carnem percutiunt, quæ, quod eſt mortale & caducum
 dilacerant. Beatus enim vir, qui ſuffert tentationem,
 quoniam cum probatus fuerit, accipiet coronam vitæ,
 quam repromiſit Deus diligentibus ſe.] Et, dedi-
 ſti nos tamquam oues eſcarum, & in gètibus diſper-
 ſiſti nos.] Ac ruruſus: Propter te mortificamur tota die:
 æſtimate ſumus ſicut oues occiſionis.] Perfecti quo-
 que ſimul cum aliis petunt: Ne nos inducas in ten-
 tationem,] qua oratione nullatenus petunt, vt non
 tentètur, ſed à tentationibus irruètibus liberètur. Do-
 minus etiam per Zachariam ait: Et ducam tertiam
 partem, id eſt, iuſtos, per ignem, & vram eos, ſicut
 vritur argentum, & probabo eos, ſicut probatur aurum.
] Meritò autem Dominus ſanctis, & electis ſuis
 tribulationes immittit, quoniam (vt affirmat Chry-
 ſoſtomus) tribulatio omnium virtutum eſt mater, ac
 filiorum pædagogus, nec debuerunt illi, qui præ om-
 nibus diliguntur, matre priuari, à qua nutriantur, nec
 pedagogo, cuius induſtria doceantur, & nõ ſolùm
 magnis virtus, ſed etiã minimis defectibus liberètur. Illi
 fanè antequã ſanctam conuerſationem arriperent, for-
 taſſis in grauia ſunt peccata prolapſi, & poſt conuer-
 ſionem ſuam modicos defectus, & leuia peccata pa-
 trare non ceſſant, ad quæ ipſa carnis fragilitate pro-
 pemodum impelluntur, tribulationes verò, præterita
 crimina, & præſentia peccata non ſine ſuauiſſima Dei
 diſpenſatione caſtigant. Quod videmus in mendico
 Lazaro, recepit enim ille malazid eſt, labores & cor-
 poris dolores, ac plagas in vita ſua, vt caſtigatiſ &
 purgatiſ defectibus ſuis cõſolationem diuini epulo-
 ni negatam acciperet. Nonnumquam etiam virorum

A fallaci ſuaui- tate perfecti tentantur, & rerum tempo-
 rali- um curis, velut ſirenarum cantu præpediuntur, ne
 nouos faciant in virtute progreſſus, & tribulationis
 flagello à vitis arcentur, à rerum labentium amore
 reuelluntur, & ad currendum in via ſpiritus incitan-
 tur: Nam multiplicatæ ſunt infirmitates eorũ poſtea
 accelerauerunt.] Indigent illi continuo augmẽto di-
 uinæ lucis, qua & perfectiùs cœleſtiũ maieltatem ag-
 noſcant, & terreſtriũ, vtilitatem percipiant: hanc ve-
 rò lucè percuffis tribulationibus auget, & cor quaſi
 lapidem feriens, ſcintilla ignis lucentis educit. Non-
 ne Tobias felle piſcis ſuper oculos ſuos impoſito, cac-
 citatè ablegauit, & viſum recepit: ita dum oculos iu-
 ſtorum Dominus felle tribulationis illinit, viſum illis
 non corporis, ſed mètis reſtituit. Perfecti ſunt: fateor,
 ea perfectione imperfecti, quæ cum huius vitæ pue-
 rilitate non pugnat, at poſſunt magis perfici, & magis
 in virtute proficere; eos autem dolor perficit, & tri-
 bulatio inſeſta purificat. Quoniam in igne probatur,
 hoc eſt, purificatur, aurũ & argentũ homines verò ac-
 ceptabiles eſt, quàm aliquod experimentum ſuæ habere
 virtutis, quo coniectentur, an Deo placeant, an verò
 ſub ouina pelle ſint lupi, & ei, qui ſcrutatur corda,
 diſpliceant. Nec vult Deus ſanctos ſuos hoc virtutis
 experimento carere, quod tribulatio æquanimiter ac-
 ceptata ſuppeditat. Quare à Domino dictũ eſt Abra-
 hæ: Nunc cognoui, id eſt, cognoscere te feci, quòd ti-
 meas Dominum, & quòd tanta eſt fidelitas tua, vt non
 peperceris filio tuo propter me.] Perfecti tribulati
 vniuerſas virtutes exercent, & veluti nauis proſpeto
 vèto, ſic illi aura afflictionis impulſũ pelagus vitæ ſpi-
 ritualis enaui- gant, & itinera ſtudioſarũ actionũ
 conſciunt. Afflicti nouum robur acquirunt, vt aduerſa-
 rios ſanctitatis euertant, ſicut milites, qui vno hoſte
 ſuperato, reliquos animoſiùs aggrediuntur, & faci-
 lius ſibi ſubiiciunt. Percutit illos Dominus, ſed in
 carnis percute; vt immanis fera onere tribulationis
 edomira, nec in hominem interiorẽ rebellet, nec
 illum à ſua dignitate deiiciat.
 Hæc quidem ad aſtruendã vtilitatem tribulationis
 abundè ſufficerent. Sed ſanctus Pater Chryſoſtomus
 alias eſt cauſas meditatũs, & fanè veriſſimas propter
 quas Deus perfectos affligit. Has ille latiffimè expo-
 ſuit, & ſtylus noſter, ne prolixi ſimus, ad pauca verba
 reſtringer. Tribulat Dominus viros perfectos primò
 quidem, ne ex meritis extollantur, & de adepta ſan-
 ctitate ſuperbiant. Ideòque vnus illorum ait: Bonum
 mihi, quia humiliatiſti me, vt diſcas iuſtificationes tuas.
 Et alius: Ne magnitudo reuelationũ extollat me, da-
 tus eſt mihi ſtimulus carnis meæ, Angelus Satanæ,
 qui me colaphizat.] Deinde, ne alij homines, ſi vidiſ-
 ſent ſanctos omnibus flagellis exèptos, maiorẽ quàm
 par eſt de ipſis opinionem conciperent. Nam & bar-
 bari Melitenſes aſpicientes viperam de manu Pauli
 pendentem, eũ homicidam putauerunt, què Lycæo-
 nij, conſpecto miraculo, Deum exiſtimarunt. Signũ ergo
 naturæ humanæ imbecillitatè texti, quã afflictio
 propalauit. Præterea in his ſanctorũ tribulationibus
 mirificè Dei virtus apparet, dũ per ægrotantes, & cõ-
 peditos & principibus ſæculi inuiſos vniuerſũ mun-
 dum exuperat, & doctrinam Euangelij in cordibus
 peccatorum ſeminat, & virtutẽ adauget. Quod Do-
 minus indicauit, dicens Paulo: Quoniã virtus in in-
 firmitate perficitur: id eſt, mea virtus atque potentia
 in tua infirmitate & vilitate, perfectã oſtenditur. In-
 gens namque eſt robotis & poteſtatis indicium, ducẽ,
 nouis & infirmis militibus, veteranos, & fortes mili-
 tes aduerſarij ſuperare. Ruruſus in his ſanctorum mo-
 leſtibus, tum eorum patientia, tum perfectus erga Deũ

Psal. 15.
Tobia. 11.
Eccle. 1.
Gene. 22.
Chrysof. hom. 1. ad populum.
Psa. 118.
2. Cor. 12.
Acl. 28.
2. Cor. 12.

amor elucet; patientia, quia mala irruentia non tristes non indignabundi, sed alacres, & māsueti sustinent. amor verò perfectus, quia non propter mercedem seruire, sed propter ipsius Dei bonitatem famulari, se iactant. At que adeo, si diabolus dixerit: Nūquid Iob frustra timet Deum? & absque mercede est vir simplex, & rectus & timens Deum, & recedens à malo? Respondet Iob: Etiam si occiderit me, in ipso sperabo. Iterum Dominus, qui omnium est prouidus Pater, his iustorum aduersitatibus, peccatoribus, & nihil nisi visibilia sapientes, ad cogitandū resurrectionem exsuscitet, dū aspiciunt illos in vita presentī nequaquam rectē gestorum prāmium accipere. In quo videt illud impleri: Beati estis, cum maledixerint vobis homines, & persecuti vos fuerint, & dixerint omne malum aduersum vos, mentientes propter me: gaudete & exultate, quoniam merces vestra copiosa est in cœlis. Ad hæc, eisdem infirmis hominibus cōsulit Deus in sanctorum malis vt si in grauiā, & calamitosa inciderint, cōsolationē habeant. Vnde Iacobus ait: Exemplum accipite fratres laboris, & patientiæ, prophetas: qui locuti sunt in nomine Domini Ecce beatificamus eos, qui sustinerunt. Sufferentiam Iob audistis, & finem Domini vidistis. Item sancti in labores conuincuntur, atque pericula; vt cum alios ad ipsorum imitationem exhortamur, sciant se non ad Angelorum, sed ad hominum fragilium imitationem hortari, qui cum Apostolo dicunt: Vsq̄ in hanc horam, & esurimus, & sitimus, & nudi sumus, & colaphis cœdimur, & instabiles sumus, & laboramus operātes manibus nostris. Maledicimur; & benedicimus: persecutionē patimur; & sustinemus: blasphemamur, & obsecramus tāquā purgamenta huius mundi facti sumus omnium perisema vsque adhuc. Hos peccatoribus in exemplum proponimus, qui non alterius naturæ, sed alterius virtutis fuerunt, & in medijs flagellis innocentiam cōseruauerunt. Insuper ex sanctorum molestiis discimus, quos miseros & quos beatos putare debeamus. Stulti namque beatum dixerunt populum, cui prosperitas ardet, cui temporalia suppetunt: at nos (& non desipimus) beatum existimamus populum cum Davide, cuius Dominus Deus eius, licet aduersa patitur, & calamitosa sustineat. Tādē, perfectos tribulationibus impetit Deus, vt illis pulchriora immortalitatis ferta componat, & ob maiora merita, etiam cumulum prāmiorum adaugeat: quia non sunt condignæ passiones huius temporis ad futuram gloriam, quæ reuelabitur in nobis.

Tribulantur igitur, & flagellantur, quia ita oportet omnino, viri perfecti, sed simul à flagellis & tribulationibus liberantur: adeo, vt verissimè in illos quadret versiculus suprā dictus: Et flagellum non appropinquabit tabernaculo tuo. Sed quonam modo si perfecti tribulationes patiuntur, flagellum tabernaculis, hoc est, corporibus ipsorum, non appropriat, quæ liuida ictibus, & lacerata flagellis existunt? Id sanè Scripturæ clamant, quibus inconcussa fides habenda est: illis autem reuerenter auditis, & simpliciter creditis, modum, quo verū sit, quod dicunt, humilis cōsideratio propalabit. Dominus quidem sanctos à flagello defendit, & ne tribulationes illos tangant manifestè iubet. Nolite tangere Chistos meos, inquit, & in prophetis meis nolite malignari; Chistos suos oleo abundantis gratiæ inunctos vocans, & prophetas suos, verbum Euangeliij non sermone solo, sed exemplo, & vita prædicantes appellans. Sapiētia quoque dicit: Iustorum animæ in manu Dei sunt. Quis autem in tali loco positos, & custoditos illos offendet. Certè non tanget illos tormentum mortis. Vfi

sunt oculis insipientium mori, illi autem sunt in pace. De tribus etiam pueris Hebræis in fornacem ignis coniectis, & voraci flamma circumdatis legimus, quia non tetigit eos omnino ignis, neq; contriuit, nec quicquam molestiæ intulit. Qui licet secundum historiæ veritatem ita ab igne liberati sunt, tamen imagines fuere iustorum, quos caminus tribulationis nō tægit, nec ignis afflictionis adurit. At Saluator noster per Zachariam ait: Post gloriam, meam scilicet resurrectionis, misit me Pater ad gentes, quæ spoliauerūt vos: qui enim tetigerit vos, tangit pupillā oculi mei. Quod ego ita intelligo, vt sicut impossibile est cuiq; aduersario pupillam Domini oculi tangere, ita feri non potest, vt absque Domini voluntate iustos, vel leuiter flagello contingat. Demum Ioannes, in quo spiritus Christi loquebatur, ait: Scimus, quia omnis qui natus est ex Deo, non peccat, sed generatio Dei, id est, ea natiuitas, quæ ex Deo natus est, conseruat eum, & malignus non tangit eum. Ex his, quæ ex saceris paginis vtriusque testamenti retulimus, liquet, iustos & perfectos viros tribulationibus cōteri, liquet etiam tribulationibus non contingi, quo verò pacto hæc duo, quæ contrarij videntur, sibi consent, nūc breuiter aperiamus.

Stet ergo fixa in cordibus nostris veritas Davidici carminis, qua viro iusto dictum est: Non accedet ad te malum, & flagellum non appropinquabit tabernaculo tuo. Non accedit ad viros perfectos tribulationis malum, quod licet corpus exerceat, mentem tamen in pace & tranquillitate positam non conturbat. Id verò in libris Regum sub typo Sennacheribi Regis Assyriorum figuratum videmus, qui cum ascendisset in terram Iuda, & cepisset omnes ciuitates munitas, Ierosolymam tamen ciuitatem magni Regis nec obtinuit, nec militibus cinxit, nec oculis conspexit. Vnde ait vaticinans Isaias: Propterea hæc dicit Dominus de Rege Assyriorum. Nō intrabit ciuitatem hanc, & non iaciet ibi sagittam, & non occupabit eam clypeus, & non mitteret in circuitu eius aggerem. Ita prorsus, licet aliquando vis doloris membra sanctorum occupet, manus liget, sensus cruciet, & cor ipsum carneum veluti laqueo, & vinculis capiat, at mentem, quæ Deum fide viuā conspicit, quæ brachijs dilectionis astringit, non obtinet, quia semper eam diuinæ voluntati conformem, & liberam, & alacrem derelinquit. Nō accedit ad illos malum, quoniam protectio Domini circumdat eos, vt ex irruentibus malis detrimētum profectus interioris non sentiant, sed mirum in modum in virtute proficiant. Factus est enim Dominus refugium pauperi, adiutor in opportunitatibus in tribulatione. Pauper iste iustus est, qui de seipso modestè, & humiliter sentit. Quare Augustinus rectè ait: Quantumlibet persequitur inimicus ille, qui conuersus est retrò, quid nocet eis, quorum refugium factus est Dominus. Sed hoc fiet, si in sæculo, cuius ille magistratus est, pauperes esse delegerint nihil amando, quod vel hic viuētem, vel amantem deserit, vel à moriente deseritur. Tali enim pauperi refugium factus est Dominus. Hęc verò turissima, & fortissima protectio munitus non mirū si in mente ex tribulationibus tamquam ex victoriæ occasione profectum capiat, quamuis in corpore non nullum dolorem accipiat. Quod regius vates ex sententia Bernardi subindicauit, cū huic diuinæ protectioni scuti nomen imposuit, dicens: Scuto circumdabit te veritas eius. Nam sicut scutum corpus protegit, & pedes non adeo tegit, ita diuina protectio interdum iustorum corpora nonnullæ læsioni exponit, sed mentem semper ab omni malo defendit. Nō credo erit molestum verba huius sancti doctoris au-

Daniel 3.

Zacharia 2.

1. Ioan. 5.

Psal. 90.

4. Reg. 18.

Isaia. 37.

Psal. 9.

Aug. ibid.

Psal. 90.

Bern. ser. 5. in Psal. qui habet 101.

dir e.

dire. Non incongruè sanè, inquit, scuto comparatur gratia diuinæ protectionis, quod in superiori parte amplum, & latum est, vt caput humerisque custodiat, in inferiori verò strictius, vt minùs oneret: maximè quòd graciliores sùnt tibiæ, nec tam facillè vulnerentur, sed nec adeò periculosum sit illis in partibus vulnerari. Sic omnino, sic militibus suis Christus ad inferiora tuenda, id est, carnem, magnam (vt ita dicam) strictitatem, atque penuriam rerum temporalium donat, nec vult eos illarum multitudine prægruari: sed vt victum, & vestitum habentes, quemadmodum ait Apostolus, his contenti simus.]

1. Tim. 6.

Matt. 16.

Basil. c. 1.
in Pf. 33.

In superioribus verò ampliorem latitudinem, & abundantiam gratiæ spiritualis. Sic enim habet: Primum quærite regnum Dei, & iustitiam eius, & omnia adicientur vobis.] Quis itaque dicat vitos iustos malo afflictionis concuri, quos respicit afflictionibus à rerum temporalium onere liberari, & quasi medicamentis adhibitis non solum ad sanitatem reduci, sed etiam vegetiores & robustiores effici? Profectò cum tribulantur, non accedit ad illos malum, sed potius bonum appropriat, quia id, quod ipsos decet, & quod statui eorum congruit, laboribus & tribulationibus appropinquat. Optimè namque scribit Basilus: Qui dixerit, quod virum planè iustum tribulatio non deceat, nihil aliud dicit, quam athletæ non conuenit aduersarium. Si autem athletis bonum est impeti, & aduersariis impugnari, modò nõ expugnentur, quare non erit bonum viris perfectis, flagellis, & doloribus tribulari, modò impatientia, aut pusillanimitate non superentur. Non ergo accedit ad illos malum si accedat aliqua tribulatio, ex qua tot merita, tot coronas, tot premia reportant.

Iob 19.

At nondum dissoluimus nodum. Esto enim, quòd ad sanctorum animas non accedat culpæ, aut pœnæ malum, quomodo verum est, flagellum non appropinquare tabernaculis, id est, corporibus, eorù? Nam si flagellum (vt diximus) corpora eorum cruentat, & sanguinem elicit, & vibices percitat, quamam ratione non tangit ipsorum corpora, & ad tabernacula percussorum non appropinquat? Ideo flagellum non appropinquat tabernaculis eorum, quia dum flagellatur, manus Domini illos tangit, & benignitas illos amatoris fidelissimi percutit. Quæ non flagellum, sed malagma dicenda est, siquidem dum ferit, sanat: & (veluti sapiens medicatrix) dum vulnus aperit, curationem ipsius faciliorem reddit. Hoc (vt opinor) Iob patientissimus cogitabat, cum amicos suos inuitans ad commiserationem, dicebat: Miseremini mei, miseremini mei saltem vos amici mei, quia manus Domini tetigit me.] Non dicit se flagello, sed manu Domini tangi, non virga, sed manu Omnipotentis castigari, vt intelligas viros perfectos nõ flagello instar seruatorum, sed instar filiorum manu patris benignissimi percuti. Atque adeò cum persecutionem patiuntur, non tam flagellum quam manus Domini eorum tabernaculis appropinquat. Quæ cum vitalis sit, & solo tactu sanat, atque viuificet, ita electos ferit, vt non ad mortem, sed ad vitam; non ad morbum, sed ad salutem vulneret, atque percutiat. Si quis manu chirothecæ contacta alterum feriat, chirothecæ nullam rationem habemus, & manus percussione tribuimus. Ita si Dominus sanctos ad bonum ipsorum manu sua ferit, sub inuolucro aduersitatis abscondita, non aduersitatis, sed manus Domini vulnus eorum tribuamus: nec ipsi dicant, quoniam aduersitas vulnerauit, aut flagellum appropinquauit, sed quoniam manus Domini tetigit nos. Sed manus Domini aduersitate iustos tangit, & facto flagello ex tribulationibus, eo ipsos percutit: Ergo flagellum aduersitatis tabernaculis eorum

A appropriat, quos manu Domini eleuatum cædit: Verum est hoc, sed non negabunt perfecti Domino, quod nos chirurgo concedimus, cui, si cautè & subtiliter vlcus subaperiat, & sine dolore nostro sanè educat, gratulabundi solemus dicere: Non sensi, non ad me accessisti, ferrum tuum non tetigit me, ignis tuus non vllit me. An manus Domini non erit ad electos suos manu chirurgi suauior? an non lenior? an non, quos tenerrimè diligit, mitius feriet, & suauius flagellabit, ita vt præ amore vix sentiant, præ suauitate, qua statim aut liberantur, aut roborantur, vix aduertant, & præ dulcedine præcordiis eorù iniecta dicant, flagellum nõ appropinquauit tabernaculo nostro, & virga non tetigit nos? Audi quemdam sanctorum amore ebrium, qui tribulationes, & pressuras non sentiat. Repletus, inquit, sum cõsolatione, superabundo gaudio in omni tribulatione nostra.] Et iterum: Benedictus Deus, & Pater Domini nostri Iesu Christi, Pater misericordiarum, & Deus totius cõsolationis, qui cõsolatur nos in omni tribulatione nostra; vt possimus & ipsi cõsolari eos, qui in omni pressura sunt.] O magnum amorem eius, qui tribulatus cõsolatione non indiget, sed adeò cõsolatione & gaudio repletus est, vt possit in pusillos, qui modica patiuntur, & statim despondent animum, cõsolationem effunderel!

2. Cor. 7.
1. Cor. 1.

B Audi perfectos, quia mox liberantur vix afflictiones considerantes: Exquisiui Dominum, ait quilibet eorum, & exaudiuit me, & ex omnibus tribulationibus meis eripuit me.] Et, iste pauper clamauit, & dominus exaudiuit eum: & de omnibus tribulationibus eius saluauit eum.] Et omnes simul: Clamauerunt iusti, & Dominus exaudiuit eos: & ex omnibus tribulationibus eorum liberauit eos.] O propera liberatio, quæ desiderium iustorum sequitur, quæ petitionem comitatur, quæ si è vestigio non adest, non ad desperationem tribulati, sed ad eius bonũ differtur. Sicut enim infanti aliquando mater laruam iubet ostendi, non vt ei damnum inferat, sed vt infans ad gremium matris accurrat: ita Dominus solet dilectis suis tribulationes, velut laruas immittere, vt stupefacti feruentius orent, confidentius postulent, & eius prouidentie tutius se committant. Audi denique sanctos præ dulcedine confitentes, quia flagellum illos nõ tangit: Nam etsi ambulauero in medio vmbre mortis, non timebo mala, quoniam tu mecum es.] &, Virga tua & baculus tuus ipsa me cõsolata sunt.] Quanta putas cordi eius est iniecta dulcedo, qui in medijs periculis nihil timet, licet mortem minitentur, & virga castigationis, ac baculo tribulationis misericordè cõsolatur! Verè iste dicet flagellũ non appropinquauit tabernaculo meo, & non crudelis gladius, sed suauissima manus Domini tetigit me.

Psal. 33.

Psal. 33.

Psal. 33.

C Perfecti itaque flagellati sunt, vt membra potiora, & selectiora Christi, à capite spinis coronato non dissentiant, vt robustiores milites ducis sui labores experiantur, & vt prouectiores discipuli magistrum imitentur, ac flagellum non appropinquat tabernaculo eorum, quoniam si aduersus eos efferatur, statim manu Domini protegentur. Nõne Isaac tribulatus est, & imperio Domini periculo mortis expositus? Ita sanè. Sed gladius non appropinquauit tabernaculo eius, quia priusquam gladius in collam eius descenderet, Angelus ex ore Domini clamauit, brachium patris obedientissimi tenuit, & à facinore miro prohibuit. Id ipsum cum viris perfectis agitur, quos Dominus ita tribulat, vt ab imminente gladio defendat, & ita castigat, vt in manibus hostium suorum non derelinquat. Nam & David canit, Iunior fui, etenim senui, & non vidi iustum derelictum, nec semen eius querens panem.]

Psal. 22.

Gen. 22.

Psal. 36.

D E

Si iustus numquam à Domino derelinquitur, nec à refugio suæ protectionis excluditur, quomodo eum flagellum tanget, quem diuinum munimen abscondit? Non dereliquit ille, qui auditor est in opportunitatibus, innocentem Iob, quem in Angelorum concilio laudauit, & cui omnia, quæ dæmon abstulerat, duplicata restituit. Et addidit Dominus, ait, omnia quæcumque fuerant Iob, duplicata. Non reliquit Dauidem, cui regnum amplissimum donauit, & imperij sui pulsum finibus, in pristinum statum reuocauit. Non reliquit Iacob, quem per desertum errantem sustentauit, & angelos ei ascenderes & descendentes ostendit. Non reliquit Eliam, qui in cælum est raptus, nec mendicitati, quæ ipsum cruciaret, datus est ille, qui, ut inquit Ambrosius, geminatam spiritus hæreditatem discipulo dereliquit, ut vna melior hæres donatus, fluuios sisteret, Iordanem reuocaret in fontem, regum exercitus pasceret in deserto, & potum sitientibus ministraret. Ad eius arbitrium de cælo profluebant pocula, in terris mortui resurgebant. Non reliquit Eliseum, qui Angelos meruit habere custodes ipso, proclamante ad ministrum suum, quia plures nobiscum sunt, quam cum illis. Non reliquit Danielem, quem ab immanitate leonum eripuit, & cui cibum miraculosè administrauit. Non reliquit Susannam, cuius pudicitia à violentis oppressoribus, & famâ à falsis iudicibus liberauit. Non reliquit Paulum, qui innumerabilibus periculis impetitus ait: Si Deus pro nobis, quis contra nos? Deus igitur non relinquit iustos, viros sanctos, & sibi fideles non deserit, sed iuuat, sed protegit, sed abscondit, ut flagellum tribulationis illos non tangat, dum non ad vulnus eorum, sed ad salutem, & ad augendam sanctitatem appropinquat. Et flagellum non est, quod sanctitatis, & consolationis, & tantorum bonorum origo est. Quid plura? Quosdam sanctorum communibus tribulationibus eximit Deus, sicut Israëlitas in Aegypto, à plagis Aegyptiorum exemit, & à tantis malis vniuersum illud regnum populantibus liberauit. Alios, licet mala communia famis, aut morbi, aut bellorum sustineant, suauissimè consolatur, & propter illorum orationes calamitatibus sine imponit. Alios (ut Fælicem Nolanum araneorum telis) rebus fragilissimis ab impetu hostium abscondit. Alios (ut innumerabiles martyres) ab immanitate tormentorum eripit. Alios, ne dolores, & cruciatus sentiant, occulta quadam ratione sensu doloris priuat. Alios in medijs cruciatibus, in exilijs, & alijs tribulationibus consummari permittit, ut hanc eximiam gloriam assequantur, quod per ignem, & aquam transierunt, & ad æternum refrigerium properarunt. Tandem si nonnumquam Deus inter iustorum pericula abscondit faciem suam, & quasi ab interiori habitaculo eorum seipsum elongat, & illos veluti solos, & omni ope destitutos pati sinit, id facit, ut diuinam protectionem sibi necessariam sciant, & liberationem ab omnium conditore venire cognoscant. Sapienter enim dixit Gregorius: Protectio diuina minus necessaria creditur, si semper habeatur: sed vt iliter plerumque subtrahitur, vt sibi met homo, quam sine illa nihil sit, ostendatur. Manus igitur Dei aliquando nos nobis per aduersa insinuat, quæ etiam nescientes nos in prosperis portat. Quæ destituti dum cadere incipimus, & tamen adiuti retinemur, & doctrina fit, quod in lapsu trepidamus, & custodia, quod in statu permanemus. Si igitur flagellum est, quod ad pœnam malefactorum intentum est, viris perfectis flagellum nõ appropriat, quia non vt malefactores tribulantur, sed vt serui fideles probantur, & vt strenui milites exerceantur. Hi tentationibus crescunt, periculis roborantur, perfe-

ctionibus exaltantur, & doloribus ac afflictionibus examinati, puriores ab omni face imperfectionum efficiuntur. Qui verò pretiosum & desiderabile existimant, in rebus aduersis à Deo protegi, & à sanctis Angelis defendi, quibus mandatum est, ut animas puras custodiant in omnibus vijs suis: qui magnū & excelsum iudicant, tribulationes non impatienter, sed æquanimiter sustinere, imò & alacriter tolerare, ac earum molestiam vix præ amore & abundantia consolationis sentire, nec non laborum perfectione omni virtutum genere mirabiliter crescere; perfectam virtutem sectentur, & animæ puritatem enixè quarant. His enim promissum est in æstu vmbraculum, in labore refrigerium, & in tribulatione solatium. Nam & viro perfecto dicitur, si alicui dicitur: Cum ipso sum in tribulatione, eripiam eum, & glorificabo eum. Longitudine dierum replebo eum, & ostendam illi salutarem meum.]

Quanta benignitate Dominus perfectorum orationes exaudiat.

CAPVT XXX.

ICET viri perfecti sint planè diuites, & cælestibus bonis abundent, tamen quia dum vitæ mortali tributa persolunt, non in manente ciuitate, quam inquirunt, sed in exilio, & in loco horroris, & vastæ solitudinis commorantur, semper habent quod postulent, quod etiam desiderent. Si enim Ionathas filius magni regis, & abundans magnitudine diuitiarum in deserto positus incediam patitur, & modica fani mellis particula indiget, quia oculi eius præ fame caligantes illuminentur: quid mirum si viri perfecti, licet sint Filij Dei, quamdiu hanc incultam mundi solitudinem habitant, multis rebus egeant, quibus & corporis imbecillitati, & animæ infirmitati consulere debeant? Sed ò terque quaterque beati, quibus ex hac miseria & necessitate aliud incomparabile bonum exoritur, illud autem est, quod si orant exaudiuntur, & quicquid petant, suo tempore ad votum recipiunt. Peccatoribus sæpissimè Dominus in sacris literis comminatur, se non exauditorum orationes eorum, & id quidem iuste, quis namque hostium suorum, ea ratione, qua hostes sunt, deprecationes, & vota suscipiat? Per Salomonem ait: Qui declinat aures suas ne audiat legem, id est, ne vitam suam legis præceptis accommodet, oratio eius erit execrabilis. Quid est, erit execrabilis: nisi erit iniusta, & ingrata Deo, quam ob iniquitatem postulantis audire reuenit. Vehementius autem inquit per os Isaia: Cum extenderis manus vestras, auertam oculos meos à vobis: & cum multiplicaueritis orationem, nõ exaudiam: manus enim vestre sanguine plene sunt. Efficax perfectò ratio, & cui nulla tergiversatione satisfieri possit: Non exaudiam, quoniam manus peccatorum sanguine, id est, peccatis & iniquitatibus, plene sunt, quibus (quod ad se attinet) iterum Christi sanguinem fundunt. Egregiè enim dixit Basilus: Hæc causa est, cur Deus oculos auertere soleat, quando manus extendimus, nimirum quod indicia supplicationis occasionem iræ præbeant. Quemadmodum si quis interfecto filio alicuius, quem ille in oculis ferebat, adhuc cruore conspersas manus habens, extendat ipsas patri, etiam tunc stomachanti, petens in amicitiam, vt se recipiat, nõne sanguis filij qui in manu eius apparet, qui filio necem attulit, ad iram magis incitabit eum, cui iniuria data est. Si pater eius petitionem non audiet, cuius manus videt

Psal. 90.

Psal. 90.

1. Reg. 14.

Prou. 28.

Isaia 1.

Basil. ora.

2. de orat.

sanguine